

**ПРОГРАМ РАДА
ЦЕНТРА ЗА ПРОМОЦИЈУ НАУКЕ
ЗА 2022. ГОДИНУ**

Број: 53/22
28.01.2022. године

О Центру за промоцију науке

Центар за промоцију науке је јавна институција, коју је 2010. основало Министарство науке Србије са задатком да промовише науку и технологију. Центар, у складу са својим мандатом, програме и активности спроводи радећи са истраживачким и образовним институцијама у Србији и широм света, а блиско сарађује и са републичким министарствима, медијима и приватним сектором.

Унутрашња организација и систематизација радних места у Центру регулисана су Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Центру за промоцију науке број 1146/17 од 21.08.2017. године (у даљем тексту: Правилник о систематизацији). Министарство просвете, науке и технолошки развоје је дописом број 110-00-00201/2017-16 од 11.09.2017. године дало сагласност на текст Правилника о систематизацији који је ступио на снагу 13.10.2017. године.

Правилником о систематизацији су уређена следећа питања: унутрашње јединице, њихов делокруг и међусобни односи; руковођење; овлашћења и одговорности руководиоца унутрашњих јединица; начин сарадње; број, назив и опис послова радних места; потребан број запослених за свако радно место, врста и степен стручне спреме и други услови за запослење на сваком радном месту у Центру.

У Центру су образоване следеће унутрашње организационе јединице:

1. Сектор за програмске активности,
2. Сектор за издаваштво и медијску продукцију,
3. Сектор за међународну сарадњу,
4. Сектор за сарадњу са научноистраживачким организацијама и
5. Сектор за правне, финансијске и опште послове.

1. Сектор за програмске активности

Сектор за програмске активности по Правилнику о унутрашњој организацији обавља послове који се односе на:

- Припрему предлога програма промоције науке, научнотехнолошких резултата и достигнућа,
- Припрему предлога активности (манifestација, изложби, предавања, радионица, мобилних садржаја, сајмова, фестивала, промоција и сл.) које ће организовати и на којима ће учествовати Центар у циљу реализације програма промоције и популаризације науке, научнотехнолошких резултата и достигнућа,
- Организацију и реализацију свих програмских активности Центра,
- Организацију и распоред активности које ће се реализовати у Научном клубу Београду,
- Анализу ефеката реализованих програмских активности,
- Обуку демонстратора у разним научним областима,
- Набавку и/или израду експоната, просторне графике и материјала за спровођење програмских активности,
- Организацију и спровођење Јавног позива за финансирање активности научних, научностручних друштава, удружења и других организација које су у функцији унапређења научноистраживачког рада, промоције и популаризације науке и технике,
- Сарадњу са Мрежом регионалних центара и центара за стручно усавршавање у циљу реализације активности научних клубова у републици Србији и
- Иницирање и реализацију програма сарадње са сродним институцијама и организацијама у вези са промоцијом и популаризацијом науке, научно-технолошких резултата и достигнућа.

Сектор за програмске активности у свом раду има три циља:

1. Образовање,
2. Сарадњу и
3. Комуникацију.

Кроз алате и систем неформалног образовања где се подједнако вреднују знање, критичко мишљење и различите вештине, остварује се сарадњу са установама образовног система у циљу оснаживања креативног образовања где се сусрећу теорија и пракса са акцентом на отворености, удруживању и доступности. Успостављање наведене сарадње се врши:

- Активним укључивањем у просветни систем са понудом добре праксе (пројекти Јавног позива),
- Промоцијом учења заснованог на интеракцији где је фокус на процесу а не на резултату,
- Обучавањем наставника и прилагођавањем њихових метода рада новим трендовима,
- Понудом новог неформалног начина учења који се заснива на критичком размишљању и на методи покушаја и поготка са акцентом на креативности и учењу заснованом на интересовању (научни клуб и мејекрс спејс),
- Путем Мреже научних клубова као центара научне комуникације и неформалног образовања и
- Повезивањем и укључивањем високошколских установа у рад нижег образовања.

Сарадња којој се тежи представља синтезу различитих праваца и методологија зарад добијања нових хибридних форми научне комуникације али и акција које имају за циљ заједнички рад науке и друштва у целини зарад усклађивања процеса и научних резултата са вредностима, потребама и очекивањима друштва.

Научна комуникација мора да прати промене у друштву и да им се прилагођава. Дужи низ година није довољно пуко упознавање науке и публике на забаван начин већ се јавила потреба за приказивањем и самог научног процеса, врлина и мана бављења истраживањем, али и стављање науке у другачији друштвени контекст. До овог циља долази се употребом нових форми, онлајн и офлајн алата. Научна комуникација у том смислу подразумева:

- Премошћавање јаза између науке и шире јавности,
- Приближавање значаја и утицаја науке и научних достигнућа на цивилизацију и друштво,
- укључивање грађана у дијалог о научним темама,
- Подизање нивоа научне писмености са јавном подршком различитим научним и технолошким достигнућима и
- Помоћ при разумевању специфичног научног садржаја, али и могућност да се о улози науке, њеним импликацијама и приоритетима, дискутује на један отворен, балансиран и критички начин.

Активности Сектора за програмске активности се реализују на два начина: континуирано током читаве године (годишње активности) и повремено у одређеним временским периодима током године (манифестације). Важно је напоменути да је ова подела већински и да не постоји прецизна и јасна граница и раздвајање између ових категорија.

Целогодишње активности програмског сектора су активности у:

- Научном клубу Београд,
- Мејкерс спејсу,
- Научним клубовима који функционишу у сарадњи са Мрежом регионалних центара и центара за стручно усавршавање,
- Гостовања мобилних садржаја и изложби и
- Микрогалерији.

Активности које се периодично одигравају су:

- Јавни позива за финансијску подршку пројеката промоције и популаризације науке,
- Мај месец математике,
- *ART & SCIENCE (a+s+cpn)* селекција),
- Дечји научни камп и
- OpenSciComm конференција.

1. Целогодишње активности сектора

НАУЧНИ КЛУБ БЕОГРАД

Научни клуб Београд је место у ком се сусреће неформално и формално образовање, научна заједница, ђаци и студенти различитог узраста и професионалци из различитих научно-истраживачких поља деловања. Научни клуб функционише као отворена платформа за пријаву јавних некомерцијалних догађаја промоције науке и образовања, а паралелно има и свој месечни програм. Програм научног клуба тако укључује:

- Редовне школске радионице у 6 термина по 60 минута током три радна дана сваке седмице. Школе и предшколске установе се на ове програме пријављују путем платформе на сајту ЦПН;

- Предавања, трибине, дискусије, дебате, конференције, пројекције, семинаре, састанке, радионице и изложбе. Ови програми су на првом месту везани за велике манифестације које организује ЦПН (МЗ, а+s, Ноћ истраживача, итд). Осим тога, корисници простора могу бити и научни институти, факултети, формална и неформална удружења и појединци који се баве науком и промоцијом науке.
- Виртуелни научни клуб је веб репозиторијум садржаја који укључују интерактивне онлајн садржаје као што су радионице, квизови, виртуелне шетње и шетње помешане реалности, аудио приче и демонстрације које се надовезују на школски програм али га и продубљују па су тако намењене пре свега деци школског, предшколског узраста и свим одраслима заинтересованим за науку. Продужена рука овог репозиторијума је и ТикТок налог ЦПН на ком се објављују кратки видео клипови који објашњавају одређене научне концепте (рубрике “Да ли знаш” и “Наука је супер”), промовишу рад Научног клуба и манифестације ЦПН;
- Научни кафе је активност Научног клуба која за циљ има покретање разговора о науци у широј популацији, у неформалном контексту кафеа или студентских клубова, где се повезује поп култура, савремена достигнућа у науци, уметност и технологија. Научни кафе тако окупља научнике и научне ентузијасте да разговарају о актуелним проблемима, темама или популарним ТВ серијалима. Пре пандемије ова активност се одвијала на месечном нивоу, а сада је обустављена док се не стекну услови за безбедно окупљање већег броја људи.

Индикатори успешности:

- број одржаних догађаја у Научном клубу;
- број и разноврсност институција, организација и удружења са којима Научни клуб сарађује;
- број посетилаца догађаја у Научном клубу (и у виртуелним и у живим програмима);
- број медијских објава, дужина и квалитет телевизијских, радио и гостовања у штампаним медијима;
- квалитет програма Научног клуба мерен евалуативним упитником за посетиоце и реализаторе програма.

1. Школске радионице

Кратак опис активности: Редовне школске радионице одржавају се у 6 термина по 60 минута током три радна дана (понедељак, среда, петак) сваке седмице. Школе и предшколске установе се на ове програме пријављују путем платформе на сајту ЦПН. Они крајем актуелног месеца добијају билтен са програмом за следећи месец и пријављују одељења у терминима који се уклапају у њихов радни распоред. Ове радионице предвиђене су тако да прате школско градиво и да га продубљују темама актуелним у свету науке. За време великих манифестација садржај радионица је у складу са темама тих манифестација, док је у међувремену усклађен са темама међународних пројеката или широк програма у које је ЦПН укључен. Радионице осмишљавају и спроводе научни демонстратори уз вођење сарадника програмског сектора. На крају сваке радионице посетиоци (и деца и школско особље) попуњавају евалуативни упитник.

Индикатори успешности:

- број пријављених група деце;
- квалитет радионица мерен кроз: перцепцију квалитета програма од стране школског особља и деце (евалуативни упитник), као и кроз перцепцију самих реализатора радионица (евалуативне фокус групе);

2. Виртуелни Научни клуб

Кратак опис активности: Виртуелни научни клуб је веб репозиторијум садржаја који укључују интерактивне онлајн садржаје као што су радионице, квизови, виртуелне шетње и шетње помешане реалности, аудио приче и демонстрације. Ови садржаји се надовезују на школски програм али га и продубљују па су тако намењене пре свега деци школског, предшколског узраста али и свим одраслима заинтересованим за науку. Платформе на којима се ови садржаји налазе су: MozillaHubs, PearDeck, Quizziz, Kahoot итд. Садржај виртуелног Научног клуба креирају научни демонстратори и спољни сарадници уз стручно вођење програмског сектора. Све виртуелне активности усаглашавају се са визуелним идентитетом ЦПН и рецензиране су од стране стручњака из одговарајућих области. Продужена рука овог репозиторијума је и ТикТок налог ЦПН на ком се објављују кратки видео клипови који објашњавају одређене научне концепте (рубрике “Да ли знаш” и “Наука је супер”), промовишу рад Научног клуба и манифестације ЦПН. ТикТок налог намењен је најмлађој публици и комуницира науку кроз забавне и интерактивне формате.

Индикатори успешности:

- број посета и ангажованост учесника и публике;
- квалитет садржаја мерен кроз: перцепцију квалитета програма од стране школског особља и деце (евалуативни упитник), као и кроз перцепцију самих реализатора радионица (евалуативне фокус групе);

4. Научни кафе

Кратак опис активности: Циљ научних кафеа је да кроз различите теме покрију важне и релевантне проблеме и изазове као што су међусобно повезивање научних дисциплина, веза научних открића и свакодневног живота, лична искуства у научној заједници, однос мејкерс културе и научних дисциплина, веза науке и уметности. План је да се одржи најмање четири научна кафеа током године, где ће теме углавном бити изабране у складу са актуелностима у друштву али и са програмима и манифестацијама које организује ЦПН.

Теме:

Мај: Гејминг индустрија (оквирно 28.април) Дан девојчица у ИТ

У оквиру маја месеца математике говорићемо о математици у играма, математичкој теорији у играма и начинима на које игрице утилизују математику. Како то игрице зарађују? Колика је заправо та индустрија и шта све о њој знамо, а шта не?

Јул: Климатске промене (оквирно 29.јул)

Увек актуелна тема, о којој се доста прича, али и даље постоји пуно непознаница у друштву о којима постоји потреба да се разговара. Научни кафе, као формат који директно укључује публику у дискусију, одличан је начин да прави људе одговоре на питања која постоје у друштву, а нису свима јасна.

Септембар: Научна комуникација (оквирно 23.септембар)

Како се добро комуницира наука? На овом догађају идеја је да се разговара шта значи и колико је тешко пренети науку тако да буде јасна и занимљива што широј популацији. И још важније, шта је то што публика мисли да је важно и како они мисле да би то требало да изгледа.

Новембар: Шта је време? (оквирно 25. новембар)

Концепт који повезује филозофију, физику, математику, психологију, уметност. Како се мерило време некада и шта нам је значило, а како је то сада? Концепт мерења времена, пролазности, димензија, све је то нешто чиме би могли да се бавимо у теми о времену.

Индикатори успешности:

Одржан кафе са 4 учесника и публиком већом од 20 гостију (имајући у виду пандемијску ситуацију).

5. Наукографике

Циљ наукографика је да кроз визуелизацију одређеног проблема и информација које га објашњавају доведу до комплексног и лакшег разумевања, учења и подстицања на даља истраживања. Планирана је изведба десет наукографика у просторима ентеријера или екстеријера научних клубова у Србији. Свака од њих приказује занимљиве феномене, објашњава различите процесе и представља међусобно повезивање научних дисциплина, као и повезаност научних открића и свакодневног живота. Планирана је израда мурала површине до 15 квадратних метара и за чије извођење није неопходно постављање скела. Сарадници у реализацији наукографика су сликари који би пренели припремљено идејно решење наукографика у форму мурала и по потреби сарадници - молери, који би припремили глатку површину зида. Материјал који је потребан за извођење наукографика укључује фасадне акрилне боје на бази воде, прибор за сликање мурала као и материјал за припрему одговарајуће површине за израду мурала. У случају да су услови за изведбу наукографике у форми мурала неповољни, била би постављена у штампаној форми на одговарајућем материјалу са сличном проценом трошкова

МЕЈКЕРС СПЕЈС

Мејкерс спејс Научног клуба Београд је отворена лабораторија за све креативце који траже место за реализацију својих идеја. Као део Научног клуба Београд, на преко 130 квадратних метара простора, чланови Мејкерс спејса имају на располагању технички материјал, алате, радни простор, рачунаре, стручну помоћ и савете колега са којима могу да развијају своје пројекте – од идеје до готових прототипова. Ово је место које ће вам пробутити инспирацију и омогућити умрежавање, дељење искустава и коришћење знања. У Мејкерс спејсу чланови имају отворен приступ свим садржајима – од библиотеке, преко рачунарске мреже све до машина, и потпуно су слободни да користе све доступне ресурсе.

Мејкерс спејс (енг. *maker's space*) је радни простор отворен за читаву заједницу, у ком се учи, истражује, конструише, користе се алати и дели знање из научно-технолошких области, али и уметничких пројеката у вези са науком. Простор је отворен за децу, одрасле, предузетнике, уметнике, креативце и садржи широки спектар опреме – од 3Д штампача и скенера, ласерских тестера, CNC машина, лемних станица па до маказа за сечење картона. Простори попут овог прави су инкубатори знања и технологија за 21 век

У наредној години планирано је да садржаји и програм Мејкерс спејс радионице буду доступни у прва три месеца три радна дана у недељи по 5 часова, а од марта је планирано и враћање радних субота у термину од 11-15 часова и неформални породични дан у Мејкерсу садржаји. Поред тога након успешног увођења редовних уводних обука планиран је наставак њиховог спровођења у два термина месечно сваког месеца током целе године. Почетак године обележиће два програма Мејкерс лаб и Приче о материјалима.

Мејкерс лаб намењен је средњошколцима и ове године за циљ имаће креирање игрица заједно са децом и оснаживање њихових капацитета за слободну идејацију, *design thinking* принципе,

организацију рада и учење кроз практични рад, неуспех и грешку са циљем да их оснажи у комуницирању њихових идеја и тема које су њима важне. Програм ће се уже ослонити на продуцирање у оквиру манифестације Мај Месец Математике и као финални резултат планирано је излагање радова младих у оквиру манифестације.

За март месец планиран је први сусрет под слоганом Приче о материјалима који ће пратити и покретање мале радне групе и њихове лабораторије материјала који за циљ има неформални карактер учења о материјалима кроз практичне приче стручњака и њихових производа и искуствима, а са друге стране радна група ће радити на тестирању и спровођењу наше мале библиотеке материјала са којима се редовно сусрећемо у Мејкерсу.

Крај године биће обележен Мејкерс форумом који за циљ има окупљање шире Мејкерс заједнице и дељење искустава, метода, идеја и изазова са којима се срећу у свом свакодневном практиковању и подржавању мејкерс културе у Србији.

У складу са актуелним пројектима планирано је креирање нових Прича из Мејкерса, одржавање веб странице програма и редовно ажурирање, набавка нових машина и одржавање постојећих, замена делова који су се истрошили или надоградња постојећих машина, као и уградња филтера за CO₂ машину.

Индикатори успешности:

- Приче о материјалима, 20 учесника на самом програму + 5 учесника у оквиру радне групе
- посећеност редовних термина Мејкерс спејса (5 особа по термину)
- посећеност редовних обука (5-10 особа по термину)

1. Мејкерс лаб

Мејкерс лаб програм је предвиђен за децу средњошколског узраста који током неколико месеци уз подршку научних демонстратора и стручних лица у релевантним областима уче о коришћењу мејкерских алата, о материјалима, програмирању и конструкцијама, па на основу тог знања развијају своје мејкерске пројекте који могу бити изложени у оквиру већих манифестација ЦПН.

Кратак опис активности: Ове године програм ће се садржајно ослонити на манифестацију Мај Месец Математике и имаће за циљ креирање радова младих којима ће шири тематски оквир бити гејминг и математика, као резултат очекује се изложба и каталог прототип кокреираних радова младих. Мејкерс лаб је програм намењен младима средњошколског узраста који током неколико месеци уз подршку научних демонстратора и стручних сарадника уче о коришћењу мејкерских алата, о материјалима, програмирању и конструкцијама, па на основу тог знања развијају своје мејкерске пројекте током радионица које трају по 4 сата и одржавају се суботом. У овом програму веома је важна партиципација деце, курикулум је кодизајниран са децом, циљеви и методе рада се такође договарају са њима и најважнији исход радионица биће да се деца осећају самоуверено, да верују у сопствене способности да и током и након овог програма самостално истражују научне теме, мејкерске алате и материјале, те да показују иницијативу и смелост за експериментисање, преузимање ризика, прављење грешки и развијање прототипова и елемената пројеката у више итерација и у сарадњи са другима. Овај програм је веома сличан формату дечјег научног кампа с тим што надомешћује проблем који су научни демонстратори, родитељи и деца препознали у евалуацијама ДНК а то је потреба да програм кампа траје дуже и да се могу развијати комплекснији пројекти. Теме којима се бавимо на овом програму повезане су са великим манифестацијама које су актуелне у ЦПН (МЗ, *art+science* итд) и тиме се остварује партиципација и заједничко стварање наших програма.

Индикатори успешности:

- број пријављене и број примљене деце;
- квалитет садржаја мерен кроз: перцепцију квалитета програма од стране родитеља и деце (евалуативни упитник), као и кроз перцепцију самих реализатора школе (евалуативне фокус групе);
- број медијских објава, дужина и квалитет телевизијских, радио и гостовања у штампаним медијима

НАУЧНИ КЛУБОВИ

Заједно са великим бројем сарадника, ентузијаста, научника, наставника и новинара, Центар је постао препознатљив међу грађанима Србије због бројних и динамичних активности. Године 2016. Центар за промоцију науке је подстакао, ојачао и повезао све те иницијативе и активности оснивањем Мреже научних клубова и на тај начин створио фронт за ширење научне културе. У сарадњи са регионалним центрима, центрима за стручно усавршавање и локалним самоуправама, током 2016. године Центар је основао 12 научних клубова. Идеја се јако брзо ширила, па је 2017. отворен Научни клуб у Београду, а одмах потом у основној школи у Рановцу, а већ наредне године-2018. у октобру и у предшколској установи у Горњем Милановцу. Идеја научних клубова јесте да на једном месту постоје увек две паралелне приче: једна где се инсистира на учењу уз праксу, где деца могу, на пример да изучавају природне феномене, уче да програмирају, праве роботе, и друга, која укључује теоријски део где је фокус на интерактивним научнопопуларним предавањима и на научницима.

Иницијатива која је започета 2016. успешно се наставља и тренутно Мрежа броји 15 научних клубова широм земље и активно учествује у програмима ЦПН-а током целе године. Програми се спроводе кроз Категорију 1 и годишњи програм Центра за промоцију науке, манифестацију Мај месец математике, обележавањем Дана науке и других значајних датума у науци, као и кроз међународне пројекте: Европска ноћ истраживача, DoSe и Scientix. Током 2021. године у оквиру 3 научна клуба покренути су Мејкерс клубови. Кикинда, Шабац и Лесковац заједно са Београдом, локалним заједницама и појединцима чине доступним нове технологије, алате и машине које им омогућавају реализацију њихових идеја, развој прототипова, уређаја, пружајући им радни простор за умрежавање, креирање и размену знања са једне стране и простор за пројектну и практичну наставу и учење кроз рад са друге.

Са циљем да прикажемо отвореност науке, као и да прикажемо њену мултидисциплинарност, при Научним клубовима отворени су Научни паркови, који представљају учионице на отвореном. Данас они представљају праве мале оазе, где науку можете ослушнути, осетити и додирнути.

Индикатори успешности: број добијених пројеката по Јавном позиву (ЈП), покретање нових садржаја у оквиру научних клубова, број клубова укључених у реализацију Маја Месеца Математике и Ноћи истраживача.

Јануар

Годишњи састанак (12-31.01.2022)- Припрема годишњег програма и обука за координаторе Научних клубова

Кратак опис активности: Почетак године предвиђен је за припрему годишњег програма у склопу категорије 1, изношење идеја и пружања логистичке подршке од стране ЦПН тима. Са координаторима Научних клубова биће одржан састанак поводом успостављања критеријума за

припрему пројеката на нивоу локала. Научни клубови ће у сарадњи са локалном заједницом организовати и Дечје научне кампове током зимског распуста.

Фебруар

Научни клубови (15.02-28.02.2022): Припрема пројеката за ЈП

Кратак опис активности: Координатори Научних клубовима са ауторима на нивоу локала припремају активности за годишњи програм и категорију 1. У складу са епидемиолошком ситуацијом, чланови ЦПН тима би у периоду фебруар- почетак марта представили ЈП у Научним клубовима заинтересованим појединцима, као и институцијама на нивоу локала. Такође месец фебруар је предвиђен за допуну каталога програмских садржајима, који би Научним клубовима били доступни током целе године за организовање активности. Током фебруара наставиће се и реализација активности по ЈП 2021.

Март

Најава и представљање манифестације Мај месец математике

Кратак опис активности: Координатори Научних клубова са ауторима на нивоу локала припремају активности за годишњи програм и категорију 1. Почетак марта ће укључити још један састанак са координаторима Научних клубова, где ће бити представљен програм за Мај месец математике и разматраће се опције укључивања Научних клубова. Такође ће бити представљен и пројекат Европска ноћ истраживача.

Април

Припрема програма за Мај месец математике и припрема финалног годишњег програма ЈП 2022

Кратак опис активности: Након припреме годишњег програма ЈП 2022, комисија Центра за промоцију науке сугерише на потребне измене и допуне у програму, након чега следи финална верзија. Током априла, клубови су слободни да изаберу једну недељу за реализацију активности у склопу МЗ манифестације у мају и да у сарадњи са представницима ЦПН-а припреме садржај.

Мај

Реализација манифестације Мај месец математике, потписивање уговора са реализаторима

Кратак опис активности: Након формирања коначне ранг листе, следи прављење уговора и потписивање са Научним клубовима, као и на нивоу локала са ауторима. Планирано је и да се размотри иницијатива са градовима одакле потиче потреба за отварањем нових Научних клубова и у другој половини године организују пробне активности.

Јул

Обележавање дана науке (10. јул) и иницијални састанак за Европску ноћ истраживача

Кратак опис активности: Традиционално, 10. јул - Дан науке је дан доделе захвалница свим учесницима ЈП. Након тога следи редован радни састанак са Мрежом научних клубова, на ком се представља Европска ноћ истраживача и доноси одлука о начину реализације пројекта.

Август

Европска ноћ истраживача - развијање садржаја и Дечји научни кампови

Кратак опис активности: Током августа потребно је развити финалне програме за Европску ноћ истраживача, након достављања иницијалног програма, ЦПН тим даје сугестије и сугерише измене и допуне. Након тога следи финална верзија, као и припрема најавних текстова и представљање сарадника који учествују у програму за сајт Европска ноћ истраживача.

Септембар

Имплементација и дисеминација пројекта Европска ноћ истраживача

Кратак опис активности: Припрема уговора и меморандума о реализацији активности током Ноћи истраживача. Припрема пакета за Научне клубове, као и најавних текстова о активностима. Реализација Недеље истраживача.

Октобар

Реализација активности из годишњег програма 2022 и извештај за Европску ноћ истраживача.

Кратак опис активности: У октобру отпочиње велики број активности из годишњих програма, као и конференција Мреже, на којој је ЦПН учесник. Током октобра потребно је припремити финансијски и наративни извештај за Ноћ истраживача.

Новембар

Реализација активности из годишњег програма 2022

Кратак опис активности: Извођење активности по ЈП из категорије 1 и годишњег програма.

Децембар

Мејкерс форум и план рада за 2023.

Кратак опис активности: Мејкерс форум који ће окупити укључене школе и представнике три Мејкерс спејса, у Лесковцу, Шапцу и Кикинди, који заједно са Београдом, локалним заједницама и појединцима, чине доступним нове технологије, алате и машине које омогућавају реализацију идеја и развој прототипова, пружајући радни простор за умрежавање, креирање и размену знања, али и за реализацију пројектне и практичне наставе школама. Разговараћемо о специфичностима заједница са којима радимо, програмима, протеклој години, дешавањима и на који начин можемо подржати и оснажити ширење мејкерс културе у Србији.

ГОСТОВАЊА

У циљу представљања науке што ширем кругу јавности, Центар за промоцију науке организује различите мобилне садржаје који могу да гостују у малтене свим градовима. Сваки од садржаја је другачије конципиран али заједничко им је да су прилагођени свим узрастима и да су интерактивни.

У светлу пандемије која и даље траје овогодишња гостовања заснивају се на гостовањима самостојећих изложби које је Центар за промоцију науке произвео током претходних година. Осим мобилног планетаријума, који представља епидемиолошки ризик, све остале изложбе су расположиве за гостовања.

Услед неизвесне епидемиолошке ситуације и непознате динамике, индикатор успешности је значајно снижен.

Индикатори успешности:

5 гостовања изложби током године

МИКРОГАЛЕРИЈА

Микрогалерија је посебан изложбени део Научног клуба Београд, који директно комуницира са пролазницима и позива публику да открије научне концепте, појмове, области или феномене. Микрогалерија је новомедијски излагачки простор који за циљ има да кроз интеракцију подстиче неформално учење, спознају и разумевање појединих аспеката научних феномена питања, друштвене ефекте и још много тога. Микрогалерија осликава мисију ЦПН-а о неформалном образовању, подизању критичке свести и мишљења као и популаризацију науке. Она је својеврсни прозор у активности и садржаје Центара за промоцију науке, где је у пет квадратних метара приказана научна област, програм или пројектна тема која нам је у актуелној сезони посебно у фокусу. Ово није само излог, већ права интерактивна научнопопуларна поставка, коју сви могу видети, а често и испробати, покренути или послушати.

Од отварања Научног клуба, кроз Микрогалерију су, између осталих, прошле и поставке посвећене Дарвиновој теорији еволуције и Галапагоским зебама, лево роботима који решавају математичке проблеме, науци и уметности, динамичној планети Земљи, а као врхунац успели смо да креирамо потпуно нов формат извођења научне минијатуре кроз жанр слепстике и пантомиме.

Циљ излагања у Микрогалерији је да поставка буде интерактивна. Интеракција у овом случају подразумева акцију од стране посматрача која није само гледање и читање садржаја унутар излога, већ га ангажује да активира елементе и да интерагује са излогом, не би ли покренуо механизам и открио нове информације које поставка нуди. До сада смо имали сензоре којима се покреће светло, анимација, видео, механичко померање елемента, употреба телефона (скенирање QR кодова или употреба камере), интеракција са особом унутар простора.

У 2022. години поред поставки које ће се програмски и садржајно ослонити на манифестације као што су Мај Месец математике, велику научну конференцију OpenSciComm, Дан науке и Art & science манифестацију. Након успешне реализације првог отвореног позива планиран је продужетак актуелног позива до краја фебруара 2022. године по чијем затварању ће се објавити и нови тематски отворени позив. По квалитету пристиглих пријава по продуженом првом позиву уколико се стекну услови одабраће се рад за развој и реализацију током летњих месеци, а исто тако ће се по затварању другог позива на почетку лета одабрати и развијати рад за реализацију у јесен. Циљ овог позива је да се ангажује шира стручна јавност у креирању научно популарних садржаја и подстакне креирање ван постојећих оквира струка као што су дизајн, архитектура, машинско инжењерство, електроника и у крајњој линији да приближи ове струке у креативном и комплексном подухвату који увек захтева укрштање више дисциплина у циљу реализације. Победницима ће бити обезбеђена адекватна стимулативна награда која највероватније неће бити новчана надокнада, већ сет алата који ће подстаћи њихово даље лично и професионално развијање. За изведбу победничког решења планиран је буџет за реализацију поставке који покрива трошкове материјала, израде, монтаже и демонтаже поставке.

Планиран фиксни број поставки за 2022 годину је пет.

Индикатори успешности:

- број пристиглих пријава на отворени позив (минимум 5)
- успешна сарадња са победником конкурса
- видљивост поставке у постовима ЦПН друштвених мрежа и платформи
- број циљаних долазака у просторије Центра ради гледања поставке

2. Периодичне активности Сектора за програмске активности

ЈАВНИ ПОЗИВ

Циљ Јавног позива је подизање нивоа научне писмености и ширења научне културе спроводећи поступак децентрализације промоције и популаризације науке на територији Републике Србије; подршка разноврсним и иновативним пројектним приступима из области промоције и популаризације науке, а који покривају интересовање и потребе опште популације; подршка иновативним и утицајним пројектима који имају велики обухват у циљу развоја и побољшања квалитета пројеката из области промоције науке од глобалног значаја и подршка креативним пројектима који афирмишу доступност знања у отвореном простору путем научнопопуларних експоната како би се научни појмови, феномени и чињенице усвојили кроз непосредно искуство.

Центар у остваривању тог циља позива сва заинтересована научна, научно-стручна друштва, школе, центре за стручно усавршавање, удружења и друге организације, односно правна лица чији се циљеви остварују у функцији унапређења научноистраживачког рада или промоције и популаризације науке и технике да се укључе и допринесу заједничкој мисији.

Ове године планиране су две категорије и то:

1. Пројекти промоције науке у научним клубовима
2. Пројекти промоције науке

Динамика:

јануар	Почетак рада радне групе за Јавни позив (ЈП) и ревизија Правилника о Јавном позиву до расписивања Усвајање новог Правилника о ЈП-
14. фебруар	Расписивање Јавног позива
14. март	Затварање Јавног позива
10. април	Достављање оцена
11. април	Састанак комисије
12. април	Прелиминарна ранг листа
13.-15. април	Рок за жалбу
20. април	Објављивање резултата конкурса
април-јун	Потписивање уговора и расподела средстава

Индикатори успешности:

- преко 100 пријава у категорији 1
- преко 100 пријава у категорији 2

МАЈ МЕСЕЦ МАТЕМАТИКЕ (10-31. МАЈ 2022)

Утемељење националне манифестације Мај месец математике лежи у 2012. години и директној сарадњи са Немачким математичким друштвом и његовим тадашњим председником, чувеним Гинтером Циглером. Захваљујући помоћи и програмима које смо добили из Немачке, Центар је осмислио програм какав до тада није виђен на овим просторима. Значајан сегмент ове сарадње укључивао је и Немачку амбасаду и Гете институт у Београду, који су подржали и објављивање прве књиге Центра за промоцију науке- Циглерове књиге Смем ли да бројим? Од 2012.године па до данас уз велики труд врхунских математичара доказујемо да приближити математичке идеје широј публици јесте тешко, али је ипак могуће. Током маја месеца, као и било ког другог, од великог праска до данас, математика у Србији броји без прекида. Како бисмо представили чему математика све служи, Центар за промоцију науке и Математички институт Српске академије наука и уметности, заједно са бројним партнерима, покровитељима и спонзорима из године у годину организује програме за посетиоце свих узраста, без обзира на формално образовање. Атрактивно место заузимају интерактивни експонати, математичке изложбе, популарна предавања, дебате, такмичења, дечје радионице, научне демонстрације, као и гостовања угледних математичара из земље и иностранства. Претходних десет година, показивали смо да је математика свуда – у космичким дубинама, у компјутерским процесорима, у прашумама и океанима, у пчелињаку, пекари, на дечјем игралишту, у игрицама. Математика сваког маја у Србији излази на улице, тргове, пешачке зоне и речне обале, осваја галерије, музеје и друге јавне просторе. Мај месец математике, током претходних година израстао је у манифестацију националног карактера, где уз помоћ Мреже научних клубова и сарадника допиремо до сваког заинтересованог појединца широм земље.

Индикатори успешности:

- број медијски објава преко 200
- број постова на друштвеним медијима преко 100
- број иностраних и домаћих предавача
- укљученост Мреже научних клубова
- квалитет програма манифестације МЗ мерен евалуативним упитником за посетиоце програма

Јануар

Припремне активности и позивање сарадника

Фебруар

Развијање садржаја

Кратак опис активности: Тим ЦПН развија концепт ауторских изложби и формира тим за реализацију. Просторно осмишљавање и увезивање садржаја и формата

Март

Формирање садржаја, медијски и ПР план, израда сајта

Кратак опис активности: Представљање садржаја за ПР и медијску кампању. Постављање основних оквира елемената за сајт. Разрада радионица и представљање МЗ манифестације Мрежи Научних клубова. Даље развијање свих потребних садржаја, чија реализација је планирана за мај.

Април

Имплементација садржаја, просторних графика и дисеминација манифестације

Кратак опис активности: Завршна фаза припреме просторних графика, изложби, као и формирање целокупног програма. Припрема најавних текстова за медије и сајт. Израда експоната у микрогалерији. Контактирање гостију и припрема свечаног отварања.

Мај

Реализација, дисеминација и анализа манифестације

Кратак опис активности: Реализација свих активности по дефинисаном плану и програму. Организација гостовања и логистика при извођењу припремљених садржаја. Радијска и телевизијска гостовања, припрема најавних текстова за Елементарнијум - дисеминација.

ART & SCIENCE (a+s+cpn селекција) (22. јул и 14. август 2022)

ЦПН континуирано ради на формирању одрживе мреже која окупља научнике и уметнике, подстиче њихову сарадњу и развој заједничких пројеката. Овај програм под називом *a+s+cpn* селекција, резултат је сталног промишљања модела повезивања и сарадње истраживача и уметника из различитих области и дисциплина науке и уметности. У оквиру ове селекције већ је настао велики број трансдисциплинарних пројеката који су били представљени и на међународним манифестацијама.

Резултати овогодишње *a+s+cpn* селекције ће се представити у оквиру програма Европска престоница културе "Нови Сад 2022". План је да се у оквиру селекције развију радови који су посвећени еколошким темама, климатским променама и одрживом развоју, као и да се активности ускладе са пројектом ЕкОтисак, у којем учествују Центар за промоцију науке, Филозофски факултет и Академија уметности, оба при Универзитету у Новом Саду. Измештање програма ЦПНа ван Београда је још један корак у децентрализацији промоције науке у Србији и укључивање ширег круга сарадника, пре свега из локалних Универзитетских центара. Пратећи програм *a+s+cpn* селекције у Новом Саду, као мулти- и интер-дисциплинарни програм, ће посетиоцима ван главног града обезбедити увид у савремене токове науке, уметности али и њиховог споја. На тај начин ћемо повећати обухват и утицај програма, јер је Нови Сад не само Европска престоница културе већ и важан центар коме су окренути становници Војводине.

У циљу повезивања програмских и пројектних активности Центра, и у складу са концептом и тематским оквиром овогодишње манифестације *art+science*, кроз низ сусрета покренећемо дијалог међу актерима - студентима Академије уметности у Новом Саду, који се баве различитим уметничким дисциплинама, и који користе различите уметничко-истраживачке методе. Кроз сусрете и радионице мапираћемо кључне теме и концепте везане за глобалне климатске промене. Размотрићемо на који начин коришћење технологије у спрези са уметничким праксама може помоћи у скретању пажње на неке од највећих последица савременог начина живота. Кроз креативан приступ пружићемо спекулативне визије будућности и евенуална решења за неке од изазова пред којима се човечанство налази. Кроз колаборативни рад уметника, научника, актера културне сцене и људи који се баве промишљањем технологије и уметности, желимо да пружимо оптимистичне или песимистичне визије будућности, али и да кроз емпатична искуства омогућимо лакше разумавање сложених глобалних процеса и научних концепата. Програм ће почети у јануару и фебруару 2022 године низом сусрета са циљем бољег упознавања учесника и формирања ауторских тимова. Након тога ће учесници тј. тимови бити позвани да саставе предлоге пројеката радова за реализацију у оквиру манифестације *art+science 2022*. Тим сарадника ЦПН-а одабраће

радове на основу добијених предлога. Одабрани радови ће се развијати од марта до јуна 2023. године. ЦПН првенствено има задатак да препоручи научнике и стручњаке из области којом се бави предложени рад, како би се оформили интердисциплинарни тимови. ЦПН током периода продукције обезбеђује средства, као и стручну и логистичку подршку за развој и реализацију одабраних пројеката. Централна манифестација биће одржана током јула и августа 2022. године у Новом Саду, а укључиваће изложбу радова домаћих и иностраних аутора, радионице за различите узрасте, предавања, трибине, панел дискусије и сличне формате. На изложби у оквиру те манифестације биће приказани и радови који ће настати у оквиру *a+s+срп* селекције. Осим нових радова, на овој манифестацији биће представљен и рад Аеросонар настао у оквиру *a+s+срп* селекције 2020. године, с обзиром на то да се уклапа у тематски оквир манифестације *art+science 2022*. За ту прилику биће потребно издвојити одређена средства за транспорт, монтажу и модификацију тј. прилагођавање рада изложбеном простору у Новом Саду.

Индикатори успешности:

- 50 медијских објава
- 1000 посетилаца изложбе
- до 10 сарадника и аутора укључених у развој и продукцију радова
- 1 до 2 реализована рада

Јануар

Иницијални састанак

Кратак опис активности: Позивање и састанак са уметницима из Новог Сада, представљање процеса, договори око динамике рада.

Фебруар

Састанци и радионице, избор рада за продукцију

Кратак опис активности: два састанка и радионице. Консултације о предлозима радова. Избор радова на основу добијених предлога пројеката врше сарадници ЦПН-а уз евентуалне консултације са спољним стручним сарадницима. Давање повратне информације ауторима о предлозима радова.

Март

Повезивање са стручним сарадницима, разрада пројекта, почетак продукције радова

Кратак опис активности: Аутори разрађују предлоге пројеката у складу са повратним информацијама и уз договоре са стручним сарадницима. У предлозима се представљају: идеја која је у тематском оквиру датом од стране ЦПН-а, концепт рада, временска динамика рада на пројекту, буџет пројекта са техничким потребама, предлогом висине хонорара, осталим потребама. У предлогу пројекта је обавезно навести ауторе рада као и оквирне улоге сваког од аутора. На основу предлога и договора са ауторима, врши се избор стручних сарадника - истраживача који би се укључили у разраду концепта и продукцију радова.

Април

Продукција радова

Кратак опис активности: Наставља се са продукцијом изабраних радова. Набавка опреме и материјала за израду радова. Почетак развоја софтвера потребних за реализацију радова. Редовни састанци ЦПН тима и ауторских тимова.

Мај

Наставак продукције радова

Кратак опис активности: Набавка опреме, производња инсталација и експоната који су делови радова, прављење уређаја, услуге техничке подршке. Редовни састанци ЦПН тима, ауторских тимова и спољних сарадника.

Јун

Завршетак продукције радова

Кратак опис активности: производња инсталација и експоната који су делови радова, прављење уређаја, услуге техничке подршке. Редовни састанци ЦПН тима и ауторских тимова. Радови су готови до 90%, при чему су задовољени сви основни критеријуми концепта радова представљених у предлозима радова који су прихваћени.

Јул

Завршетак продукције радова и излагање радова

Кратак опис активности: Исправке и дорада радова на основу повратне информације од стране сарадника ЦПН и спољних стручних сарадника. У овој фази, најкасније до 15. јула, могуће је вршити минималне измене које се тичу форме рада, с обзиром да су задовољени основни критеријуми из предлога пројеката. Редовни састанци ЦПН тима и ауторских тимова. Медијска кампања, постављање изложбе, отварање манифестације 22. јула, излагање радова

Август

Трајање манифестације

Кратак опис активности: Радови изложени, организоване радионице у којима учествују аутори радова, панел дискусије и предавања у којима учествују аутори радова и стручни сарадници.

ДЕЧЈИ НАУЧНИ КАМПОВИ - ДНК

(17-21. јануар један циклус виртуелно; јул-август летњи школски распуст, 2 пута по 5 дана)

ДНК представља формат кампа који код деце узраста од 8-16 година развија научну писменост и љубав према науци. Током програма деца и одрасли који раде са њима се заједно суочавају са научним проблемом, истраживачким питањем и планирају пројекат којим на њега одговарају, пролазећи кроз процес идеације, планирања, извођења и представљања својих пројеката. Овај процес укључује руковање различитим аналогним и дигиталним алатима али и уметнички у синергији са научно-истраживачким приступом. На тај начин код деце се подстиче креативно и дивергентно размишљање, комуникацијске вештине, критичко мишљење и способност сарадње. ДНК се организује кроз четири петодневна циклуса током зимског и летњег школског распуста за децу из Београда или у виртуелном простору за децу из целе Србије и дијаспоре. Број деце који се може укључити у рад кампа када се они одржавају уживо је 25 по

циклусу, док се у виртуелни камп може укључити до 500 деце. У досадашњем раду број пријављених је увек премашивао број деце која могу бити примљена на камп. У том случају предност се даје деци која нису раније учествовала у нашим камповима.

Виртуелни кампови разликују се по начину на који деца спроводе активности, самостално или уз помоћ родитеља и старатеља а уз виртуелно вођење од стране научних демонстратора. Ипак у циљевима везаним за научну писменост виртуелни и кампови који се одржавају у заједничком физичком простору се не разликују.

Ове године први камп се организује већ у јануару, токо трајања школског распуста. Тема зимског ДНК кампа би биле друштвено-хуманистичке науке, и одржавао би се виртуелно. Летњи циклус ДНК би уколико дозволе услови, био одржан уживо. План је да се стави акценат на децентрализацију и на повезивање са другим активностима Центра за промоцију науке. Предлог је да ван Београда организујемо Дечје научне кампове и то у сарадњи са Фондацијом Дивац у оквиру њихове подршке СТЕ(А)М образовању у Србији. Оба летња ДНК захтевају координацију на локалном нивоу и укључивање полазника али и сарадника из локалних средина. Теме би пратиле СТЕ(А)М концепте и изазове из локалних средина. Први летњи ДНК бисмо организовали током јула у Новом Саду као образовни део програма у оквиру Нови Сад - Европска престоница културе док би се други одржао на Старој планини. На први поглед дијаметрално супротни, али постоје заједничке карактеристике између локација које ћемо искористити и имплементирати у програм.

Индикатори успешности:

- број пријављене деце
- задовољство деце и родитеља мерено евалуативним упитником
- квалитет програма мерен кроз: број и експертизу укључених у реализацију; анализу продуката кампа; перцепцију квалитета програма од стране родитеља и деце (евалуативни упитник);
- број медијских објава, дужина и квалитет телевизијских, радио и гостовања у штампаним медијима
- бројност и ангажованост публике коју објаве на друштвеним мрежама окупљају.

***OpenSci Comm* КОНФЕРЕНЦИЈА (20.-23. октобар, око 10. новембра)**

Конференција *OpenSci Comm* посвећена научној комуникацији ће представити најбоље праксе научне комуникације, олакшати размену идеја, омогућити умрежавање и подстаћи јавно разумевање науке користећи технологију. Конференција ће допринети мисији Центра за промоцију науке приближавању научне заједнице и друштва кроз креативни дијалог.

Научна комуникација односи се на сваку комуникацију научних тема, не само између научника већ и између ширег друштва. Полазна основа је у јачању општег разумевања науке и повећању опште научне писмености као незаменљивог дела свакодневног живота. Научна комуникација са различитом публиком и ангажовање научника у све делове друштва, укључујући креаторе политике, кључни су фактори овог процеса. Међутим, сведоци смо померања са овог поједностављеног разумевања једносмерног преношења информација и знања из науке у јавност у нову парадигму ангажовања. Нови трендови у научној комуникацији укључују научно грађанство са нагласком на чињеници да наука и друштво нису два света. Још увек је присутна потреба за промоцијом науке широј јавности како би се информисале, образовале и инспирисале следеће генерације научника. С друге стране, такође постоји потреба за ефикасним дијалогом са јавношћу о науци, јер јавно мњење о научним питањима може имати значајан утицај на развијање друштва. Ова два правца мишљења су нераскидиво повезана. Научници би грађане требали сматрати

истраживачким партнерима, а не само објектима проучавања и корисницима резултата истраживања. Да би ова сарадња била успешна, мора постојати одговарајућа комуникација. Научна комуникација стога није пасиван и линеаран процес, али га карактеришу сложени трансформативни процеси.

Конференција *OpenSci Comm* ће повезати сложена питања са концептима који су људима познати као што су климатске промене, вештачка интелигенција и отворена наука. Све ове теме представљаће текуће прелазе у начину на који се истраживање врши, истраживачи сарађују и деле знање. Главни циљ конференције биће представљање недавних, нових и инспиративних пракси, размена идеја и приступа и умрежавање између националних и међународних колега. Као интегрални део конференције, припремићемо и посебан део посвећен сарадницима из образовног система и примерима њиховог укључивања у научну комуникацију, пре свега у домену пројектне наставе и СТЕМ дисциплина.

Индикатори успешности:

- 100 медијских објава
- 200 посетилаца
- 5 страних предавача
- 5 домаћих предавача
- 20 панелиста
- 3 радионице примери добре праксе

Фебруар:

Иницијални састанак организационог одбора *OpenSci Comm* конференције

Кратак опис активности: Дефинисање чланова организационог одбора, први састанак и одређивање структуре програма конференције. Дефинисање програмског одбора. Припрема визуелног идентитета конференције

Март:

Састанак програмског одбора

Кратак опис активности: дефинисање учесника конференције, предавача по позиву и панелиста. Комуникација са потенцијалним предавачима и панелистима. Слање првог позива.

Април:

Организација смештаја предавача и панелиста

Мај:

Састанак организационог одбора

Кратак опис активности: Дефинисање и наручивање промотивног материјала

Јун:

Састанак организационог и програмског одбора

Кратак опис активности: припрема и продукција конференције. Дефинисање логистичких параметара (техничка подршка, превод, кетеринг, обезбеђење, брендинг простора).

Септембар:

Најава и регистрација учесника

Кратак опис активности: дефинисање и покретање ПР и медијске кампање. Слање другог позива и регистрација потенцијалних учесника. Припрема финалног програма. Осмишљавање пратећег програма за госте.

Октобар:

Најава и реализација конференције

Кратак опис активности: прес конференција као најава конференције. Визуелно и технички припремљен простор. Реализација конференције и пратећег програма. Писање извештаја.

2. Сектор за издаваштво и медијску продукцију

У Сектору за издаваштво и медијску продукцију обављају се послови који се односе на:

- издавање књига, часописа, брошура и других публикација у вези са промоцијом и популаризацијом науке,
- уређивање, припремање за штампу и издавање часописа „Елементи“,
- уређивање научнопопуларног портала „Елементарјум“ и других интернет страница Центра,
- продукцију аудио и видео материјала за даље емитовање,
- организацију или учествовање у организацији скупова, саветовања, округлих столова и других манифестација ради промоције науке, научно-технолошких резултата и достигнућа;
- припрему планова издавања часописа, књига и других публикација Центра,
- учествовање у припреми предлога програма промоције науке, научно-технолошких резултата и достигнућа;
- учествовање у припреми саопштења Центра за јавност и материјала за представнике медија,
- учествовање у припреми најави активности Центра и организовање јавних наступа,
- медијско праћење чланака о заступљености Центра у штампаним и електронским медијима и дневно праћење агенцијских вести и израђивање извештаја о медијском праћењу (заступљености) активности Центра и ставовима јавности о раду Центра,
- одржавање комуникације са представницима домаћих медија,
- продају и дистрибуцију штампаних издања Центра (часописа „Елементи“, књига и других публикација) и учешће у поступцима уговарања услова продаје,
- одржавање, иновирање и ажурирање сајта Центра,
- организовање конференција за представнике медија,
- сарадњу и пружање услуга министарству надлежном за научноистраживачку делатност и за високо образовање,
- сарадњу са институтима, високошколским установама и другим научноистраживачким организацијама (у даљем тексту: НИО) и привредним друштвима и њиховим асоцијацијама у остваривању промоције и популаризације науке и технологије,
- организацију заједничког излагања научних издања научноистраживачких организација на Међународном сајму књига у Београду,
- сарадњу са осталим секторима у областима издаваштва, информисања и медија.

1. Значајне активности сектора

1.1. ЧАСОПИС ЕЛЕМЕНТИ

Часопис Елементи је водећи научнопопуларни магазин у Србији, који је ушао у шесту годину постојања. Широко је препознат међу грађанима (разних узраста, занимања и друштвених група) као креативан, занимљив и веродостојан штампани медиј, али је истовремено стекао и велики углед у научној заједници. За Елементе пишу водећи научни писци и новинари, научници, као и аутори из области уметности, психологије, математике, астрономије, књижевности, стрипа, комуницирајући науку на разноврсне начине. Теме које су биле најактуелније током 2021. године и којима су посвећени читави темати јесу теме које су обележиле однос науке и друштва: 40 година АИДС-а, наука и друштво, природа и човек и хигијена. Нарочиту препознатљивост Елементи су стекли кроз несвакидашњи графички дизајн који краси насловну страну и унутрашњост часописа, а за то су заслужни најугледнији илустратори у Србији са којима магазин сарађује од првог броја. У

плану је да се у 2022. прошири круг сарадника, организује више промоција уколико епидемиолошке околности то дозволе, повећа број продатих примерака и претплатника, као и да се унапреди сама промоција часописа.

Индикатори успешности:

- Број чланака
- Број читалаца, претплатника
- Број продатих примерака
- Број интервјуа са водећим светским и домаћим научницима
- Број интеракција и ангажованости посетилаца са објавама о Елементима на социјалним мрежама.

Динамика бројева:

Фебруар-април: Елементи бр. 28

Мај-јул: Елементи бр. 29

Август-октобар: Елементи бр. 30

Новембар-јануар: Елементи бр. 31

Промоција часописа:

- Друштвене мреже (Фејсбук, Инстаграм, Твитер);
- Гостовања уредника и научних новинара ЦПН-а у радио и телевизијским емисијама;
- Видео продукција (краћи најавни снимци);
- Радио Елементи;
- Гостовања у градовима широм Србије (у зависности од епидемиолошких услова);
- Сарадња са другим штампаним медијима (дневни лист Данас).

1.2. МЕЂУНАРОДНИ САЈАМ КЊИГА

Највећа културна манифестација у Србији место је на којем Центар за промоцију науке представља издања научне заједнице у Србији, као и сопствене активности. Сваке године на Међународном сајму књига у Београду Центар излаже око хиљаду публикација научноистраживачких организација из Србије, али и своја издања из области промоције науке и научне комуникације. Наступ Центра за промоцију науке на овој културној манифестацији је тематски, а теме се мењају из године у годину.

Припрема Сајма књига почиње неколико месеци раније, израдом плана, усвајањем теме, пројектовањем израде штанда и сличним активностима, а кулминира у септембру и октобру када се Сајам и одржава. На свом штанду од скоро 200 квадратних метара, у Хали 2а, Центар представља издавачку делатност преко 120 научноистраживачких организација у Србији, у које спадају: универзитети, факултети, универзитетска библиотека, Српска академија наука и уметности са институтима САНУ, истраживачко-развојни и научни институти, приватни универзитети и факултети, стручна друштва и заводи. На овом штанду може се преузети и Каталог НИО – јединствено библиографско издање у којем су пописана сва изложена издања научноистраживачких организација за ту годину. Овај каталог Центар за промоцију науке публикује сваке године уочи Сајма књига.

Наступ ЦПН-а на овој културној манифестацији прати и богат културни програм. На штанду ове институције одржи се велики број панела, радионица, трибина и предавања на различите теме, које организују како Центар за промоцију науке тако и друге образовне и научне установе. Поред наведеног, на штанду се може присуствовати и промоцијама књига, часописа и представљању пројеката и предстојећих активности ЦПН-а. Један од централних догађаја током наступа на Сајму је промоција новог Центровог издања из области науке и научне комуникације, као и представљање јесењег броја часописа Елементи.

Индикатори успешности:

- Број промоција, дебата, радионица, панела организованих на штанду Центра
- Број посетилаца штанда
- Број продатих књига и часописа
- Број програма који организује ЦПН (промоција књига, часописа, разговора, радионица итд)
- Број објава на друштвеним мрежама и другим медијима

Оквирна динамика организације:

Активност 1 (јул): први радни састанак организационог одбора

Активност 2 (август): развој идејног решења штанда и програма сајма

Активност 3 (септембар): реализација идејног решења штанда

Активност 4 (октобар): финалне припреме штанда и реализација сајма књига

1.3. ИЗДАЊА

Поред других активности које организује у сврху популаризовања и промоције науке и научног погледа на свет, Центар за промоцију науке има и богату издавачку делатност. Циљ његових издања је да на занимљив, креативан и приступачан начин комуницира науку са широм публиком. Издања ЦПН-а стога покривају разнолике теме, које се крећу од научног приступа појму среће и психологије корисника друштвених мрежа преко „знања биљака“ и математике па све до ванземаљских језика и мисаоних експеримената. Центар има и посебну едицију посвећену научној комуникацији, којом покушава да помогне научницима како да боље комуницирају свој рад са јавношћу, да боље разумеју како функционише научна заједница и процес објављивања научних публикација, али и да помогне новинарима да схвате шта је то научно новинарство, какви су његови стандарди и како да науку представе својој публици. Такође, ЦПН објављује и посебна издања, једну врсту експерименталних формата, који на прилично необичан начин, у форми доктората у стрипу или доктората у прози, покушавају да подстакну истраживаче на иновативне приступе писању научног рада, али и на оригиналне начине на које радови могу да се представе јавности.

И у току 2022. године Центар за промоцију науке планира да публикује једно издање које ће бити промовисано на Сајму књига. Поред тога, у плану је и публикавање каталога издања НИО. У питању је јединствена библиографска публикација у којој су наведена сва објављена издања научноистраживачких организација на територији Републике Србије за дату годину и које се може преузети на штанду ЦПН-а током трајања Међународног сајма књига.

Индикатори успешности:

- Број продатих примерака
- Број организованих промоција
- Број посетилаца током промоција
- Број објава на друштвеним мрежама и другим медијима
- Број радионица кроз које се обрађује нека тема из књиге

Оквирна динамика рада на издањима:

Активност 1 (јануар-јул): дефинисање издања (књига) за 2022. годину.

Активност 2 (јануар-март): припрема и објављивање каталога изложбе о научним илустрацијама

Активност 3 (јануар-јул): рад на књизи – превод, лектура, коректура.

Активност 4 (јануар-јул): припрема за штампу, дизајн и уређивање издања (књига).

Активност 5 (август-октобар): комуникација са представницима НИО, прикупљање података за каталог издања НИО, класификација, лектура, коректура, припрема за штампу, графички дизајн.

Активност 6 (јул-октобар): промоција издања, најаве, објаве, кампања на социјалним мрежама, гостовања у медијима, припрема саопштења за медије, организовање промоција, гостовања, израда промотивног видеа и тизера за социјалне мреже, пласман у књижаре.

1.4. ИЗЛОЖБА „НАУЧНА ИЛУСТРАЦИЈА“

Након припреме уговора и концепта током 2021. године, у априлу 2022. планира се организација велике изложбе под радним називом: „Иза објективности: визуелне метафоре у науци“. Реч је о ретроспективној изложби водећих графичких уметника из Србије и региона из области примењене уметности, али, овога пута окупљених око једног заједничког концепта, а то је илустровање научних тема. У галерији Атријум која функционише у склопу Библиотеке града Београда биће изложено више од 100 радова објављених протеклих година у часопису Елементи. Очекује се да изложба привуче пажњу медија, великих и малих, традиционалних и дигиталних, као и публику из најширег опсега, као и наставнике и ученике. У плану је да изложба траје месец дана, да буде организована у репрезентативном галеријском простору и да буде пропраћена пажљиво конципираним радионицама и предавањима. Планира се да графички уметници чији ће радови бити изложени одрже већи број радионица илустровања, да буде организовано неколико вођених тура, али и да истраживачи одрже неколико предавања и радионица. Осим 100 радова који би били одштампани на паноима од форека / пене, у простору би било постављено и неколико инсталација експоната, који би употпунили свеукупни доживљај изложбе. Изложба би била праћена и посебно припремљеним каталогом, у којем би осим представљених радова био представљен концепт научне илустрације.

Након Београда, изложба ће бити одржана и у Нишу током летњих месеци у неком термину између јуна и августа. Ускоро ће и тачан датум бити прецизиран.

Индикатори успешности:

- Број посетилаца изложбе
- Број учесника тематских радионица и стручних вођења од стране уметника и научника
- Број посетилаца предавања
- Број медијских објава
- Број објава и интеракција на социјалним медијима

1.5. ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНИ КУРС „КАКО КОМУНИЦИРАТИ САВРЕМЕНУ НАУКУ?“

Као и претходне године, Центар за промоцију науке одржаће у септембру 2022. години вишедневни интердисциплинарни курс под називом „Како комуницирати савремену науку?“. За разлику од прошлогодишњег који је трајао три дана, а на основу искуства предавача и полазника, ове године у плану је да курс траје пет дана. Реч је о првом специјализованом курсу овог типа у нашој земљи, намењеном студентима мастер и докторских студија свих области, као и младим истраживачима у Србији. У оквиру курса „Како комуницирати савремену науку?“, полазници ће добити прилику да кроз различите врсте предавања, обука и вежби науче како да разне облике отворене комуникације ставе у контекст данашње науке и боље разумеју њен значај за савремено друштво.

Основни циљ курса је да кроз заједничку анализу практичних примера из светске научне праксе учесницима приближи важност ефикасне комуникације науке у различитим доменима, као и њене главне алате. Неке од тема којима се курс бави су: Како планирамо и реализујемо истраживачку идеју? Како сарађујемо у процесу истраживања? На који начин комуницирамо научне информације различитој публици? Однос науке и медија. Коришћење комуникације науке у циљу друштвеног развоја.

Аутор овог курса је др Дарко Доновски, астрофизичар са међународног института SISSA у Италији, који има дугогодишње искуство у области научне комуникације и едукације. Тренутно предаје научну комуникацију на докторским студијама астрофизике у оквиру Националног центра за нуклеарна истраживања у Варшави. Поред др Доновског, на курсу „Како комуницирати савремену науку?“ као предавачи и тренери учествују и други стручњаци за научну комуникацију – како из Србије тако и из иностранства – из различитих сфера друштва: академије, науке, медија и дигиталних уметности.

Индикатори успешности:

- Број пријава за учешће на курсу
- Број предавача
- Број одржаних различитих радионица и тренинга током курса
- Оцене семинара приликом евалуације од стране учесника

2. Целогодишње активности сектора

2.1. ПОРТАЛ „ЕЛЕМЕНТАРИЈУМ“

Елементаријум је научнопопуларни портал Центра за промоцију науке. Специјализован за популаризацију науке, Елементаријум свакодневно преноси занимљивости и новости из света науке и технологије, али и све значајне вести из научне заједнице. Портал прати и научнопопуларне догађаје у Србији и најављује активности Центра за промоцију науке. Међутим, Елементаријум пре свега карактеришу научнопопуларни текстови који проширују знање, негују културу науке и

подстичу научну писменост. Писани на јасан, разумљив и занимљив начин, садржаји сајта обрађују теме које су блиске читаоцима, покушавајући да их објасне и расветле са становишта различитих научних дисциплина. Ове садржаје пише мрежа аутора, изграђивана годинама, која обухвата текстописце око Центра за промоцију науке, али и афирмисане ауторе како из медија тако и из научних установа. Сајт не објављује научне радове, нити оригинална истраживања, већ искључиво популарне и сваком разумљиве научнопопуларне текстове. Аутори Елементаријума увек се труде да задовоље високо постављене стандарде научног новинарства и научне комуникације.

Елементаријум је отворен према свима. Значајан број великих и малих домаћих интернет портала, међу којима су и Национална географија и дневни лист Данас, преносе текстове који су оригинално објављени на Елементаријуму, чиме се значајно подстиче производња и ширење вести из науке у домаћим медијима. Обиљем расположивог материјала, сајт помаже новинарима у штампаним и интернет редакцијама да лакше обраде и схвате теме које покривају. Међутим, Елементаријум је пре свега намењен модерном читаоцу који жели да дубље разуме свет и задовољи своју знатижељу.

Индикатори успешности:

- Број објава на сајту (вести, научнопопуларни текстови, есеји, интервјуи, најаве, саопштења, видео прилози, радијске емисије, итд)
- Број посетилаца сајта
- Број пренесених вести, текстова и интервјуа са Елементаријума на другим медијима и порталима

Активност 1 (јануар-јул): реконструкција и редизајн сајт, уређивање нове структуре сајта.

Активност 2 (током целе године): одабир тема, припрема предлога, писање, уређивање и објављивање научнопопуларних чланака, есеја, вести, саопштења и најави.

2.2. ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ

Односи са јавношћу подразумевају:

- Представљање најширој јавности свих активности, програма, садржаја, манифестација, радионица, учешћа на сајмовима, сарадњи са екстерним партнерима и виртуелних програма свих сектора Центра за промоцију науке, кроз сарадњу са националним и локалним медијима и коришћење друштвених мрежа, у циљу реализације програма промоције и популаризације науке;
- Представљање најширој јавности, кроз сарадњу са националним и локалним медијима и коришћење друштвених мрежа, рада Научног клуба, Мејкерс спејса и Микрогалерије Центра за промоцију науке;
- Представљање најширој јавности, кроз сарадњу са националним и локалним медијима и коришћење друштвених мрежа, издаваштва Центра за промоцију науке – часописа Елементи и свих издања (књига и публикација) Центра;
- Представљање најширој јавности, кроз сарадњу са националним и локалним медијима и коришћење друштвених мрежа, услова конкурса и резултата Јавног позива;
- Представљање најширој јавности, кроз сарадњу са националним и локалним медијима и коришћење друштвених мрежа, рада мреже научних клубова (регионалних центара и центара за стручно усавршавање) широм Србије;

- Представљање најширој јавности, кроз сарадњу са националним и локалним медијима и коришћење друштвених мрежа, научно-технолошких резултата и достигнућа шире научне заједнице.

Циљеви Односа са јавношћу Центра за промоцију науке:

1. Промоција и популаризација науке и научне комуникације;
2. Представљање планова, резултата, догађаја и достигнућа у широј научној заједници;
3. Мотивација младих за бављење СТЕМ дисциплинама и науком уопште;
4. Упознавање јавности и релевантних актера са новом платформом преплета уметности и науке;
5. Укључивање грађана у дијалог о научним темама,
6. Представљање нових, неформалних образовних метода;
7. Подизање свести најшире јавности о важности бриге о животној средини и адаптацији на климатске промене;
8. Повезивање представника медија и стручњака из најразличитијих научних области.

Администрирање друштвених мрежа

Центра за промоцију науке поседује профиле и администрира странице и групе на следећим друштвеним мрежама:

- Централна **Фејсбук страна ЦПН-а**
- Страна **art+science**
- Страна **Мај месец математике**
- Група **Елементи на Фејсбуку**
- **Инстаграм**
- **Твитер**

Индикатори успешности:

- Број и разноврсност медијских објава (од 2 до 15 дневно)
- Досег објава преко медија и друштвених мрежа (од 1.000 до 3 милиона)

2.3. СЕМИНАР О РЕЦЕНЗИРАЊУ

У плану је одржавање најмање 3 семинара са физичким присуством и једног у виду вебинара у току 2021. године.

Индикатори успешности:

- Број одржаних семинара
- Број истраживача које учествовао у семинарима

2.4. АКРЕДИТОВАНИ СЕМИНАРИ СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА

У плану је одржавање најмање 6 семинара са физичким присуством у току 2022. године.

Индикатори успешности:

- Број одржаних семинара
- Број наставника који су похађали семинар

2.5. ИНТЕРНЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ

Једна од обавеза Сектора за издаваштво и медијску продукцију јесте и израда интерних публикација и извештаја. На сваких шест месеци Центар за промоцију науке подноси Полугодишњи извештај о свом раду Министарству просвете, науке и технолошког развоја. Задатак Сектора за издаваштво и медијску продукцију јесте да прикупи извештаје о раду и активностима осталих сектора ЦПН-а у протеклих шест месеци, а да их затим обједини у један извештај, лекторише текст, припреми фотографије, преломи текст и одради његову коректуру, пре него што се овај извештај достави надлежном министарству.

2.6. РАДИО ЕЛЕМЕНТИ

Емисија Радио Елементи емитоваће се сваког последњег уторка у месецу, а све досадашње и будуће емисије могу се слушати на овом [линку](#). У емисији се обрађују теме, активности и циљеви свих програма и сектора ЦПН-а, уз интерне и екстерне госте и интервјуе са њима.

Индикатори успешности:

- број слушалаца (500 по емисији)
- разноврсност и покривање релевантних тема
- број посета на новом порталу Елементарацијум.

2.7. ВИДЕО ПРОДУКЦИЈА

Центар за промоцију науке има и свој *YouTube* канал, на ком је у сваком тренутку могуће погледати видео материјале о активностима које организује и спроводи ЦПН. На новом порталу Елементарацијум постојаће посебан део посвећен видео продукцији, а снимци ће бити постављени и унутар самих текстова на сајту. Осим снимака са догађаја у оквиру различитих пројеката ЦПН-а, конференција, манифестација и разноврсних перформанса које осмишљавају запослени у Центру, на званичном УТ каналу ЦПН-а постављају се и најаве за нова издања Елемената, јавни позиви и интервјуи са угледним саговорницима из света науке.

Индикатори успешности:

- број објављених снимака на *YouTube* каналу;
- број прегледа појединачних снимака;
- број посета на новом порталу Елементарацијум.

3. Сектор за међународну сарадњу

У Сектору за међународну сарадњу обављају се послови који се односе на:

- сарадњу са сродним организацијама из региона, Европске уније и света,
- извршавање обавеза на основу чланства у сродним организацијама и удружењима научних клубова, центара и музеја, (*ECSITE, EUSEA, ESOF*),
- иницирање и реализацију међународне сарадње са високошколским установама и другим научноистраживачким организацијама и привредним друштвима и њиховим асоцијацијама на остваривању промоције и популаризације науке и технологије,
- предлагање учешћа и планирање пројеката у области промоције и популаризације науке, научнотехнолошких резултата и достигнућа,
- учествовање у припреми предлога програма промоције науке, научнотехнолошких резултата и достигнућа,
- припремање стратешких и програмских докумената за финансирање активности у области промоције и популаризације науке, научнотехнолошких резултата и достигнућа, из фондова ЕУ и других извора финансирања,
- вођење евиденције о свим предложеним и одобреним пројектима,
- организовање, спровођење и контролу спровођења пројеката из области промоције и популаризације науке, научнотехнолошких резултата и достигнућа, који су одобрени за финансирање из фондова ЕУ и других извора финансирања,
- учешће у релевантним одборима и групама за праћење пројеката и координацију са осталим корисницима пројеката,
- спровођење активности од значаја за видљивост пројеката и огласа за пројекте финансираних из фондова ЕУ и других међународних извора финансирања,
- извештавање о спровођењу пројеката финансираних из фондова ЕУ и других међународних извора финансирања из области промоције и популаризације науке, научнотехнолошких резултата и достигнућа,
- учешће на међународним стручним скуповима, конференцијама, семинарима и радионицама у области промоције и популаризације науке, научнотехнолошких резултата и достигнућа,
- сарадњу са осталим секторима при припреми предлога за пројекте финансиране из фондова ЕУ и других извора финансирања.

Од свог оснивања 2010. године, Центар за промоцију науке активно развија своју међународну сарадњу, најпре кроз укључивање у сродне европске и глобалне асоцијације, учешће на конференцијама и разноврсним догађајима који окупљају сличне организације, и реализовање заједничких планова и програма.

Паралелно се креће и са учешћем у пројектним конзорцијумима и апликацијама. Први пројекат у коме Центар учествује била је Ноћ истраживача 2012. године под називом *FRIEND2YOU*, финансирана кроз ФП7 програм Европске комисије. Координатор пројекта је био Факултет техничких наука из Новог Сада. Након тога Центар значајно развија своју сарадњу, и активно партиципира и аплицира за пројектна финансирања кроз различите ЕУ програме – ФП7, ЛЛП Коменијус, Еразмус+, Креативна Европа, КОСТ и Хоризонт 2020.

Почевши од 2014. година, Центар постаје редовни учесник већег броја пројеката који се баве разноврсним темама попут (не)формалног образовања, примене концепта „Одговорног истраживања и иновација“ (енгл. *Responsible Research and Innovation – RRI*), родног оквира, етике, интердисциплинарне сарадње научника и уметника.

У последње две године, уз фокус на научној комуникацији као кровној делатности ЦПН-а, најзаступљенији су пројекти посвећени научном образовању, односно савременом STEM образовном моделу (енгл. *STEM – Science, Technology, Engineering, Math*). Као одговор на захтеве сложеног учешћа у пројектима и све већи број разноврсних активности, средином 2015. године се формира Сектор за међународну сарадњу, како би се објединили аплицирање, управљање и координација европским пројектима, и како би се побољшали умрежавање и повезивање са сродним партнерима и асоцијацијама.

Током 2018. године, Центар за промоцију науке започео је рад на девет нових пројеката који се баве низом тема од друштвеног значаја, а посвећени су научном образовању намењеном свим генерацијама, повезивању уметности и науке, научноистраживачкој делатности, али и климатским променама и вештачкој интелигенцији као темама које обликују нашу садашњост али и будућност. Пројекте воде организације из Ирске, Аустрије, Немачке, Пољске, Белгије и Србије, а у њима, поред бројних европских, учествују и партнери из далеких крајева и култура попут Јапана, Канаде, Јужне Африке или Грузије.

Центар је тренутно партнер у 15 активних европских пројеката и иницијатива. Укупан број пројеката у којима је ЦПН учествовао откако су започете активности у области међународне сарадње и европских пројеката је 40, што је, када се у обзир узму величина Центра и број запослених и ангажованих колега, јединствен и изузетан резултат на нивоу читаве Србије па и шире.

ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ СЕКТОРА ТОКОМ 2022:

- 1) Припрема извештаја и пратеће документације за међународне пројекте у којима учествује Центар
(током целе године)
- 2) Опште активности у оквиру међународних пројеката у којима учествује Центар – прикупљање и обрада података, писање извештаја, јавни догађаји, промотивне активности, дисеминација методологије и резултата, и друго
(током целе године)
- 3) Аплицирање за пројекте финансиране кроз ЕУ и друге међународне фондове
(током целе године)
- 4) Чланство у међународним асоцијацијама и учешће у повезаним дешавањима – *ECSITE, ESOF, ECSA, Scientix*
(током целе године)
- 5) СТЕ(А)М активности у оквиру пројеката *Scientix, DoSE* и *Education for digital society*
(током целе године)
- 6) Регионална гостовања програмских активности Центра и пројекта *TeRRIFICA*
(током целе године)
- 7) Осмишљавање, припрема и реализација манифестације *art+science: ЕкОмисак*
(јануар – август)
- 8) Тестирање, припреме и прво јавно представљање експерименталног програма Климатска капсула
(јануар – јул)
- 9) Активности у оквиру пројекта *Unlocking STEM*
(фебруар – децембар)
- 10) Припрема и реализација серије летњих кампова
(март – август)
- 11) Припрема и реализација *OpenSciComm* конференције
(март – новембар)

12) Ноћ истраживача

(мај – октобар)

13) Учешће на Фестивалу Арс електроника, Линц, Аустрија

(јул – септембар)

Активност (током целе године): Припрема извештаја и пратеће документације за међународне пројекте у којима учествује Центар

Кратак опис активности: За потребе учешћа у својим активним пројектима, Центар на дневном нивоу припрема пратећу документацију, неопходне извештаје и бележење и контролу радног времена ангажованих колега. Паралелно са овим, ради се на изради техничких, периодичних и финалних извештаја у домену администрирања и финансирања међународних пројеката.

Индикатори успешности:

- израда радних листи за пројекте у којима учествује Центар: 14+
- израда финалних извештаја: 4+
- израда периодичних извештаја: 6+

Активност (током целе године): Опште активности у оквиру међународних пројеката у којима учествује Центар – прикупљање и обрада података, писање наративних извештаја, јавни догађаји, промотивне активности, координација на локалном / националном / регионалном нивоу, дисеминација методологије и резултата, и друго

Кратак опис активности: У оквиру рада и ангажмана на међународним пројектима у којима учествује, Центар спроводи разноврсне активности сходно својим задужењима и преузетим обавезама у датим пројектима.

Индикатори успешности:

- број пројектних активности у Научном клубу Центра: 10+
- број пројектних активности у оквиру Мреже научних клубова: 12+
- организација различитих догађаја у земљи: представљање пројеката, радионице, панели: 20+
- учешће на састанцима пројеката: 20+
- учешће на другим догађајима пројеката: 10+

Активност (током целе године): Аплицирање за пројекте финансиране кроз ЕУ и друге међународне фондове

Кратак опис активности: Развој међународне сарадње и свеукупног напретка Центра заснован је, између осталог, и на добијању нових пројеката и укључивању у иновативне моделе повезивања науке и друштва. Центар континуирано тражи нове позиве за пројекте на европском и међународном нивоу, и редовно учествује у припремама и предаји пројектних апликација у оквиру програма и позива који одговарају мисији и циљевима Центра. Кроз неговање постојећих сарадњи и стално проширивање мреже потенцијалних партнера, Центар гради сопствену базу контаката у циљу брже и ефикасније координације процеса апликације за пројекте финансиране кроз ЕУ и друге међународне фондове.

Индикатори успешности:

- број предатих пројектних апликација у 2022: 10+
- број новодобијених пројеката у 2022: 4+

Активност (током целе године): Чланство у међународним асоцијацијама и учешће у повезаним дешавањима – *ECSITE*, *ESOF*, *ECSA*, *Scientix*

Кратак опис активности: Од самог оснивања Центра у 2010, започето је са активним повезивањем и укључивањем у више сродних европских и глобалних мрежа, од којих је свакако најзначајнија *ECSITE* (највећа европска мрежа научних центара и музеја). Центар доприноси активностима *ECSITE*-а кроз више ЕУ пројеката у којима учествује као део мреже, као и кроз учешће представника Центра у раду Програмског одбора. У 2022, Центар планира и придруживање Европској асоцијацији грађанских научних истраживања (енгл. *ECSA - European Citizen Science Association*), уз традиционална учешћа у програмима конференције *ESOF (EuroScience Open Forum)* и мреже *Scientix*.

Индикатори успешности:

- број учесника из Центра на *ECSITE* конференцији: 6
- број учешћа на састанцима Програмског одбора *ECSITE*-а: 3 физички и 3 виртуелна
- број учесника из Центра на *ESOF* конференцији: 2
- број учешћа на другим виртуелним и/или физичким конференцијама: 2

СТЕ(А)М активности у оквиру пројеката *Scientix*, *DoSE* и *Education for digital society* (јануар – децембар)

Кратак опис активности: *Scientix* је највећа европска мрежа у домену научног образовања и савременог СТЕМ образовног приступа. Центар је национална контакт тачка пројекта од 2017, као и партнер са организацијом *European SchoolNet*, координатором *Scientix* пројекта, у више других европских пројеката. Током 2022, планирано је одржавање више пројектних активности у сарадњи са наставницима – амбасадорима пројекта, попут националних радионица и презентација пројекта, као и регионалног *SEE-EcoSTEAM Challenge* такмичења које се, поред Србије, реализује и у Босни и Херцеговини и Хрватској. У оквиру конференције *OpenSciComm*, један целодневни сегмент ће бити посвећен СТЕМ образовању са програмом осмишљеним под окриљем пројекта *Scientix*. Део пројекта *Education for digital society*, у делу посвећеном стручном усавршавању наставника, биће реализован у сарадњи са пројектом *Scientix*. Додатно, у оквиру пројекта *DoSE*, у току су припреме за

почетак националног такмичења за најбољи STEAM наставни ресурс, које се истовремено спроводи у седам земаља Европе и које ће резултирати финалним избором за најбољи европски ресурс.

Индикатори успешности:

- пројектне радионице и презентације *Scientix*-а у Србији: 10
- број учесника на тим догађајима (наставници и едукатори): 200+
- мини-конференција у Србији (у оквиру *SciComm*-а): 1
- учешће на састанку-конференцији у Бриселу: 2 особе

Регионална гостовања програмских активности Центра и пројекта *TeRRIFICA* (јануар - децембар)

Кратак опис активности: Посебно важан и истакнут сегмент међународне сарадње Центра представљају партнерства, заједнички рад и гостовања у ширем региону Југоисточне Европе. С обзиром на тренутне околности, тешко је предвидети могућности и реална домашаје током 2022, те је планиран нешто мањи број активности у односу на пред-пандемијске године. Додатно, у складу са планом активности пројекта *TeRRIFICA*, у плану су и представљања пројекта, резултата и развијене методологије у ширем региону Југоисточне Европе, укључујући и Хрватску, Босну и Херцеговину, Црну Гору, Румунију, Албанију и друге земље у окружењу.

Индикатори успешности:

- број регионалних гостовања: 6+
- број представљених програмских активности Центра: 2+
- број *TeRRIFICA* активности: 4+

Активност (јануар – август): Осмишљавање, припрема и реализација националне *art+science* манифестације за 2022.

Кратак опис активности: Седмо издање манифестације *art+science* одржаће се на више локација у Новом Саду током јула и августа 2022, у оквиру програмског лука Дунавско море Европске престонице културе "Нови Сад 2022". Програм посвећен еколошким темама, климатским променама и одрживом развоју, реализује се уз финансијску подршку Фондације Нови Сад 2022. У оквиру иницијалног пројекта *ЕкОтисак*, у пројекту учествују Филозофски факултет и Академија уметности, оба при Универзитету у Новом Саду, и невадина организација Зелени Сад.

Од јануара до јуна ће се наставити серија јавних радионица на којима се учесници – грађани Новог Сада – упознају са угљеничним отиском и упућују да кроз конкретне примере и акције раде на смањењу овог кључног индикатора климатских промена. Специфичност овогодишњег програма је комбиновање *art+science* методологије, развијене кроз претходна издања манифестације, са методологијом грађанских научних истраживања.

Финални програм манифестације ће бити представљен у Павиљону Ректората Универзитета у Новом Саду и на оближњем делу Дунавског кеја. Изложба ће представити радове домаћих и међународних стваралаца настале кроз различите методологије и приступе са фокусом на климатским изазовима. Студенти Академије уметности у Новом Саду, пратећи јавне радионице и резултате упитника лансираног у новембру 2021, уз научну подршку партнерских организација и бројних спољних сарадника, развиће уметничке радове који ће такође бити представљени у Новом

Саду. Планиран је и богат пратећи, пре свега едукативни програм, као и премијерно приказивање експерименталног програма Центра – Климатске капсуле.

Уметничко-научна платформа Центра *art+science* препозната је од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја као иновативна, мултидисциплинарна иницијатива која је уврштена у Стратегију паметне специјализације Републике Србије. У питању је једина мера у оквиру Стратегије за чију је реализацију задужен Центар за промоцију науке.

Индикатори успешности:

- број изложених радова: 8
- број ЦПН продукција: 3
- број гостујућих уметника: 6
- број домаћих уметника: 10+
- број укључених истраживача: 20+
- број *art+science* сесија на *OpenSciComm* конференцији: 2
- број говорника у оквиру *art+science* сесија: 10
- број посетилаца: 10,000+

Активност (јануар – јун): Развој научно-уметничког експерименталног пројекта Климатске капсуле и премијерно представљање на *art+science* изложби у оквиру Европске престонице културе - Нови Сад 2022.

Кратак опис активности: Кроз обједињавање и повезивање више програмских и пројектних активности Центра, као и усвојених и тестираних методологија и концепата (*art+science*, *citizen science*, *living lab*, ко-креирање), Центар развија оригиналну и јединствену Климатску капсулу која ће премијерно бити представљена у оквиру Европске престонице културе – Нови Сад 2022. Капсула је замишљена као мултимедијална, мобилна и модуларна научно-уметничка платформа која ће бити коришћена у разноврсним активностима Центра до 2030. године (климатске акције, национална и регионална гостовања, *art+science* активности), када се, на глобалном нивоу, очекује испуњење Циљева одрживог развоја Уједињених нација.

Индикатори успешности:

- креирање прототипа: 1
- интерно тестирање функционалности: 3
- број укључених научника и уметника: 10+
- број индивидуалних посета у оквиру *art+science* манифестације: 300+

***Unlocking STEM* активности (фебруар – децембар)**

Кратак опис активности: Уницефов пројекат *Unlocking STEM: Towards the better Air quality* финансиран је од стране Краљевине Норвешке, а Центар у овом пројекту учествује у сарадњи са Иницијативом Дигитална Србија. Основна улога Центра јесте рад са наставницима у 46 одабраних школа у 15 општина Србије, у контексту развоја STEM компетенција, обезбеђивања тренинга за наставнике и сетова за извођење STEM наставе, и креирања и имплементације школских пројеката.

Индикатори успешности:

- број укључених школа: 46

- број наставника који су прошли обуке и тренинге: 100+
- број реализованих пројеката по методологији Зеленог дневника (*TeRRIFICA* и *Scientix*): 46
- број других СТЕМ пројеката у реализацији (укључујући и током 2023): 138

Припрема и реализација серије летњих кампова (март – август)

У оквиру пројекта *Education for digital society*, којим руководи Фондације Ана и Владе Дивац уз финансијску подршку НЦР фондације, Центар организује два летња СТЕАМ кампа за ученике основних и средњих школа. Први камп ће бити дневног карактера и одржаће се у склопу *art+science* изложбе *ЕкОтисак* у Новом Саду, док ће други бити одржан у претпостављеном природном окружењу (предлози: Стара планина, Тара, Гоч, Голија...) Оба кампа ће бити реализована као ДНК кампови Центра, у сарадњи са Сектором за програмске активности.

У оквиру пројекта *TeRRIFICA*, у плану је одржавање регионалног кампа за 20 учесника из више земаља региона (Босна и Херцеговина, Црна Гора, Хрватска, Србија). Камп ће бити посвећен пројектним темама, развијеној методологији укључивања грађана и прикупљања података, и повезивању младих око заједничке климатске реалности. Могуће локације су у земљама региона или на локацијама претходна два кампа, али уз другачији садржај и учеснике.

Индикатори успешности:

- број реализованих кампова: 3
- број деце и младих: 60+
- број укључених научника и предавача: 20+

Активност (април – октобар): Припрема и реализација *OpenSciComm* конференције

Кратак опис активности: Конференција *OpenSciComm* ће представити најбоље праксе научне комуникације, олакшавајући размену идеја, активно умрежавање и подстицање јавног разумевања и примене науке. Конференција ће допринети мисији Центра повезивањем и приближавањем научне заједнице и друштва кроз креативни дијалог. Четири тематске целине конференције ће бити посвећене СТЕ(А)М образовном моделу, климатским променама, креативном повезивању науке и уметности, и грађанским научним истраживањима. У оквиру *COST* акције *exRNA-PATH*, постоји могућност организације додатне радионице о научној комуникацији, као дела *OpenSciComm* конференције.

Индикатори успешности:

- програмске целине: 4
- број сесија: 12
- учесника у програму: 40+
- учесника конференције: 200+

Активност (мај – октобар): Ноћ истраживача

Кратак опис активности: Ноћ истраживача је највећи паневропски догађај у домену промоције и популаризација науке. Центар за промоцију науке активно учествује у организацији програма од 2011, док од 2012. учествује у самим пројектима Европске ноћи истраживача који се сада финансирају кроз ЕУ програм Хоризонт Европа. Више о самом програму и буџету у секцији Сектора за програмске активности.

Активност (јул – септембар): Учешће на Фестивалу Арс електроника, Линц, Аустрија

Кратак опис активности: Фестивал Арс електроника у Линцу представља највећи светски скуп истраживача, уметника и разноврсних стваралаца на пресеку уметности, науке и нових технологија. Почевши од 2014, Центар редовно учествује у програмима и активностима у оквиру Фестивала, са својим програмским и пројектним активностима.

Индикатори успешности:

- број учесника из Центра: 4
- учешће у програмима Фестивала: 1
- састанцима са партнерима и потенцијалним учесницима *art+science* програма: 10+

4. Сектор за сарадњу са научноистраживачким организацијама

У Сектору за сарадњу са научноистраживачким организацијама обављају се послови који се односе на:

- предлагање и припремање пројеката сарадње са институтима, високошколским установама и другим научноистраживачким организацијама и привредним друштвима и њиховим асоцијацијама на остваривању промоције и популаризације науке, научнотехнолошких резултата и достигнућа,
- учествовање у припреми предлога програма промоције науке, научнотехнолошких резултата и достигнућа,
- учествовање у припреми стратешких и програмских докумената у сарадњи са научноистраживачким организацијама (као корисницима пројекта) за финансирање из фондова ЕУ и других извора финансирања,
- вођење евиденције о свим предложеним и одобреним пројектима,
- организовање, спровођење и контролу спровођења пројеката у којима су научноистраживачке организације корисници пројекта, који су одобрени за финансирање из фондова ЕУ и других извора финансирања,
- спровођење активности од значаја за видљивост пројеката финансираних из фондова ЕУ и других извора финансирања у којима су научноистраживачке организације корисници пројекта,
- извештавање о спровођењу пројеката финансираних из фондова ЕУ и других извора финансирања у којима су научноистраживачке организације корисници пројекта,
- учествовање у умрежавању и повезивању научноистраживачких организација,
- учествовање у повезивању научноистраживачких организација са локалном самоуправом и привредним субјектима,
- учествовање у организацији представљања научноистраживачких организација кроз мрежу научних клубова,
- учествовање у организацији заједничког излагања научних издања научноистраживачких организација на Међународном сајму књига у Београду,
- сарадњу са осталим секторима у сарадњи са научноистраживачким организацијама, локалним самоуправама и привредним субјектима.

Активности Сектора за сарадњу са научноистраживачким организацијама у 2022. години

1. Научна комуникација налази се у кључној фази развоја услед појаве дигиталних комуникационих платформи које не само да представљају нове могућности, већ воде и ка новим изазовима. Међународни пројекат RETHINK даје нови угао гледања на научну комуникацију који препознаје баријере и неједнакости као отвореним и рефлексивним везама између науке и друштва. RETHINK доноси значајну и дугорочну промену у научној комуникацији како би се повећале могућности и надвладале недоумице у свеобухватном процесу дигитализације, уз подршку друштву да реши кључне изазове у овој области.
2. Међународни пројекат SocKETs успоставља дијалог свих заинтересованих страна ради заједничког стварања визија, стратегија и примене напредних технологија. У фокусу су приоритети, очекивања и недоумице грађана, активно повезивање нових технологија, друштвених потреба и вредности, и проналажење решења за конкретне друштвене изазове. У том циљу, SocKETs развија шест пилот пројеката који ће широм Европе омогућити

тестирање, израду прототипова, процену и дистрибуцију алата за заједничко стварање свих актера од лабораторијских и иновационих мрежа, индустрија и професионалних корисника, до научних музеја и цивилног друштва. Пројекат се ослања на концепте за јавно ангажовање и заједничко стварање, и темељи се на претходном искуству у оквиру концепата Одговорног истраживања и иновација (енгл. Responsible Research and Innovation – RRI) и Корпоративне друштвене одговорности (енгл. Corporate Social Responsibility – CSR).

3. Захваљујући учешћу ЦПН-а у међународном пројекту RETHINK, у могућности смо да на српском језику покренемо интерактивну платформу намењену научној комуникацији. У изради овог документа учествовали су партнери широм Европе, а завршну форму дао је експертски тим из Немачке. Након обимног истраживања у домену научне комуникације које је спроведено током три године у Европи и широм света, као резултат развијена је “SciComm Training Navigator” платформа. Пројекат RETHINK је имао за циљ да допринесе свеобухватном разумевању научне комуникације у контексту текућих (дигиталних) промена. У жељи да представи увид о настајању новог екосистема научне комуникације, тим је развио “SciComm Training Navigator” који обухвата ресурсе за различите видове обука. Ови ресурси могу се користити у широком спектру за обуке, од дипломских програма научне комуникације на нивоу основних и мастер студија, током даљег усавршавања стручњака из области научне комуникације до радионица и тренинга за научнике. Ова платформа може у великој мери допринети планираним активностима других сектора ЦПН-а као што су *OpenSci Comm* конференција и Интердисциплинарни курс „Како комуницирати савремену науку?“
4. Идеја “Science in the Bar” активности је да се шира публика у Србији упозна са научницима из Израела. У сарадњи амбасаде Израела и ЦПН-а планирано је више сусрета у неформалном окружењу где би научници из ове пријатељске земље на популаран начин посетиоцима представили свој научни рад и достигнућа до којих су дошли. Планирано је гостовање групе израелских научника који би презентације одржали током јула 2022. године. Циљ “Science in the Bar” је да се савремена наука приближи грађанима ради бољег разумевања шта представља научни приступ, истраживачки процес и допринос науке свакодневном животу.
5. Центар за промоцију науке, у складу са својом надлежношћу из члана 276 Закона о науци и истраживањима, и ове године планира обједињено излагање публикација научноистраживачких установа, научних друштава и сродних организација на међународном сајму књига у Београду. У оквиру ове манифестације ЦПН представља издавачку делатност научноистраживачких организација у Републици Србији и публикује Каталог научних публикација објављених у току протекле године. Припреме за манифестацију укључују слање дописа излагачима, отварање електронске пријаве публикација и слање обавештења, прикупљање публикација, комуникацију са институцијама и израду каталога НИО. Све прикупљене публикације додељују се универзитетским библиотекама у по унапред одређеном редоследу које је одредило Министарство просвете, науке и технолошког развоја. Сектор за сарадњу са научноистраживачким организацијама активно је укључен у наведене активности.
6. На страници [НИО](#) представљене су актуелне информације о сарадњи на међународним и локалним пројектима, наградним конкурсима и позивима, стипендирању и финансирању.

Додатно, у току 2022. године сектор ће у сарадњи релевантним факторима стратегије паметних специјализација дефинисати учешће Центра у умрежавању академије и индустрије.

5. Сектор за правне, финансијске и опште послове

У Сектору за правне, финансијске и опште послове обављају се стручни и административно-технички послови који се односе на правна, радноправна, административна, финансијска, рачуноводствена, информатичка и логистичка питања, а нарочито на:

- права и обавезе запослених и радно ангажованих у Центру,
- вођење евиденције о запосленима,
- развој кадрова и предлагање мера за унапређење развоја кадрова,
- безбедност и здравље на раду,
- учествовање у припреми програма рада и извештаја о раду Центра,
- учествовање у припреми општих аката, уговора, одлука и других аката из делокруга Центра,
- припремање стручних мишљења, извештаја и информација из делокруга Сектора,
- праћење и примена прописа законодавства Републике Србије од значаја за рад Центра,
- обезбеђење јавности рада Центра и приступ информацијама од јавног значаја и заштиту података о личности,
- стручно-техничке и административне послове за потребе Управног одбора Центра,
- сарадњу са државним правобранилаштвом у пословима заступања Центра у поступку пред судовима и другим органима,
- припрему нацрта финансијског плана и извештаја Центра,
- обезбеђење, планирање и наменско трошење средстава за рад Центра,
- поступке припреме Плана набавки и његову реализацију у складу са прописима о јавним набавкама,
- припрему нацрта аката којима се уређује начин извршења књиговодствених и рачуноводствених послова Центра,
- књиговодствене послове,
- израђивање захтева за креирање преузетих обавеза и захтева за плаћање, контролу расхода, обрађивање плаћања и евидентирања трошкова, вођење помоћних пословних књига и евиденција,
- контролисање финансијских и рачуноводствених података,
- вођење пословних књига основних средстава и ситног инвентара, помоћних књига робног и материјалног књиговодства,
- финансијско извештавање о оствареним приходима и извршеним расходима,
- руковање опремом и њено одржавање,
- пословање електронске продавнице и продају артикала Центра осим дистрибуције штампаних издања Центра,
- осигурање имовине и лица,
- спровођење годишњег и периодичног пописа основних средстава, ситног инвентара и потраживања,
- пројектовање, одржавање и развој информационог система и инфраструктуре Центра,
- повезивање Центра на интернет,
- отварање и администрацију домена за потребе Центра,
- развој и одржавање система е-поште Центра,
- системску и техничко-информатичку подршку у раду Центра,
- хостовање интернет презентација Центра,
- обраду података на рачунару, обуку корисника информационог система и друге послове у вези са обезбеђењем функционисања и развоја информационог система Центра,

- пријем, евидентирање и отпремање поште преко поштанске службе и интерном доставом,
- старање о примени прописа о категоријама регистраторског материјала и роковима чувања
- редовно сервисирање, одржавање, гаражирање и паркирање возила,
- превоз службеним возилима за потребе Центра у складу са интерним актом којим су уређени услови и начин коришћења службених возила,
- вођење евиденције возила, израду месечних и годишњих извештаја,
- противпожарну заштиту, заштиту животне средине, као и за спровођење мера других облика заштите на раду,
- техничко-оперативне послове у вези са чувањем, одржавањем и коришћењем објекта и магацина Центра, одржавање чистоће и хигијене у објекту и радним просторијама Центра.

Оквирни план рада Сектора за 2022. годину:

	Извештаји о раду
15. јануар	Рок за достављање наративног и финансијског полугодишњег извештаја за период 01.07. – 31.12.2021. године министарству
31. јануар	Усвајање Програма рада Центра, Финансијског плана, Плана набавки за 2022. годину.
сваки 7. у месецу	Рок за достављање извештаја о исплаћеним зарадама и накнадама (Министарство финансија – Пореска управа)
сваки 10. у месецу	Рок за достављање финансијских података и података о запосленима (Министарство финансија – Управа за трезор)
28. фебруар	Рок за достављање извештаја АПР-у за статистичке потребе (биланс стања, биланс успеха и статистички анекс)
13. јул	Рок за израду наративног и финансијског полугодишњег извештаја за период 01.01. – 30.06.2022. године
15. јул	Рок за достављање наративног и финансијског полугодишњег извештаја за период 01.01. – 30.06.2022. године министарству

	Исплате
Сваки 27. у месецу	Исплата трошкова превоза за наредни месец запосленима
Сваки последњи дан у месецу	Припрема табела присутности, одлука и друге документације ради припреме налога за исплату зарада запослених и накнада ангажованих лица за текући месец
Сваки 5. у месецу	Исплата зарада запослених и накнада ангажованих лица за претходни месец
Сваки 5. у месецу	Исплата накнада за рад и трошкова председника и чланова Управног одбора за текући месец
Сваки 8. у месецу	Исплата накнада за рад на међународним пројектима за претходни месец
Сваки 28. у месецу	Исплата службених путовање за текући месец

	Нормативни акти и планови
31. март	План годишњих одмора за 2022. годину

31. март	Ревизија важећих општих аката и оцена усклађености са важећим прописима
30. јун	Евентуална припрема предлога правилника / одлука о изменама и допунама важећих правилника / одлука

	Технички послови
јануар-децембар	Редовни сервиси возила

	Послови продавнице
јануар-децембар	Послови продаје и дистрибуције артикала и издања Центра